

**Таблиця опрацювання зауважень експертної групи та ГЕР
і пропозицій робочої групи щодо їх виправлення
до проекту нової редакції ОПП «Менеджмент організацій» (2021 р.)**

Зауваження	Пропозиції по їх виправленню	ПІБ
Критерій 1. Рекомендовано визначити у меті ОП «Менеджмент організацій» наявні аспекти унікальності (особливостей) програми. Запропоновано відобразити регіональний фокус програми у ПРН, зважаючи на комунальну власність ЗВО. При оновленні програми варто вивчити і врахувати досвід аналогічних іноземних ОП. Запропоновано додати частину загальних та/або фахових компетентностей понад ті, що зафіксовані у стандарті, (а також ДФК-1 і ДФК-2), з метою підвищення рівня унікальності програми та кращого врахування позицій стейкхолдерів (із дотриманням вимог розділу III бакалаврського Стандарту вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент»).	Критерій 1: 1.1. Мету ОП «Менеджмент організацій» пропонується уточнити з урахуванням регіонального аспекту та унікальності програми. Запропоноване формулювання: <i>«Формування особистості та підготовка висококваліфікованих фахівців з менеджменту організацій, які володіють сучасним управлінським мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання завдань предметної області, а також компетентностями, необхідними для аналізу, прогнозування та управління економічними системами, у тому числі на муніципальному рівні».</i>	Яковенко І.В.
	1.2. Регіональний фокус ОП пропонується додатково відобразити у формулюванні фахових компетентностей (ФК1, ФК2, ФК3) шляхом акцентування на управлінні організаціями в умовах розвитку місцевого самоврядування та муніципальної економіки.	Акіліна О.В.
	1.3. При оновленні ОП пропонується врахувати досвід іноземних університетів, зокрема напрацювання, отримані в межах міжнародного проєкту «Teaching Digital Entrepreneurship» (Grant Agreement № 2020-1-PL01-KA203-081784) за участю Краківського економічного університету, Університету Хаен (Іспанія), Університету Фоджа (Італія). На основі цих матеріалів пропонується розроблення нового освітнього компонента з електронного підприємництва (електронної комерції).	Штепа О.В.
	1.4. До переліку фахових компетентностей пропонується додати: – ФКу-16 – здатність використовувати знання в галузі економіки та економічного аналізу в практичній діяльності, застосовувати економічні	Львів Л.М.

Критерій 2. З метою чіткої ідентифікації пререквізитів та постреквізитів у структурно-логічній схемі ОП важливо відобразити міжпредметні зв'язки. Варто переглянути блоки вибіркового освітніх компонентів таким чином, щоб процедура вибору не призводила до того, що дисципліна «Господарське законодавство» у двох варіантах вибору є безальтернативною. У освітній програмі рекомендовано забезпечити формування управлінських компетентностей здобувачів вищої освіти не раніше набуття ними правових компетентностей. Запропоновано розглянути можливість створення додаткових умов для отримання соціальних навичок (soft skills) через навчання здобувачів на відповідних факультативах або спеціальних курсах у ЗВО.	<i>теорії при управлінні бізнесом та персоналом;</i> – ФКу-17 – <i>здатність до підготовки та реалізації організаційних проєктів.</i> Ці компетентності спрямовані на підвищення унікальності ОП та краще врахування позицій стейкхолдерів. Критерій 2. 2.1. Для посилення логічної структури ОП і дотримання послідовності формування правових та управлінських компетентностей пропонується: - перенести ОК «Законодавче забезпечення» на 1 курс і включити до його змістової частини модуль «Господарське законодавство» відповідно до рекомендацій експертів; Є альтернативна думка по цьому зауваженню: студент-менеджер першочергово має опанувати специфіку об'єктів та предметів управління, а потім вже усвідомлено вивчати законодавство, до того ж вивчення окремих питань законодавчої бази передбачено при опануванні управлінських ОК. Тобто, «Законодавче забезпечення управління (трудове, адміністративне, фінансове)» пропонується залишити на 2 курсі. - у вибіркового блоці, орієнтованому на управління персоналом, замінити дисципліну «Господарське законодавство» на ОК «Трудове законодавство», що дозволить краще врахувати специфіку блоку. 2.2. Формування soft skills пропонується посилити за рахунок: - системного залучення здобувачів до проєктних заходів HR-агенції UGEN, спрямованих на розвиток комунікаційних, командних та лідерських навичок (ця діяльність вже здійснювалася й відображена в подіях кафедри, проте буде додатково структурована й інтегрована в логіку ОП);	Львів Л.М. Акіліна О.В. Яковенко І.В. Акіліна О.В. Ярмошенко М.Л., Акіліна О.В.
---	---	---

Критерій 3. Рекомендовано розробити окреме Положення про перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, а також створити процедуру або інструментарій доведення інформації до здобувачів (наприклад, тематичні зустрічі представників адміністрації ЗВО або відповідальних осіб із здобувачами освіти, додання окремого пункту в систему дистанційної освіти тощо). Доцільно створити електронний архів положень та програм, які знаходяться на доопрацюванні та/або перегляді, щоб стейкхолдери мали можливість стежити за змінами, які відбуваються в положеннях та програмах, які є складовими реалізації ОП та навчання за нею. Варто розглянути можливість залучення здобувачів ОП до програм академічної мобільності під час навчання на молодших курсах, на яких низька щільність графіку практик дозволить їм реалізувати своє право на академічну мобільність. Критерій 4. Запропоновано відобразити більш сучасну рекомендовану літературу у робочих програмах навчальних дисциплін, зважаючи на динамічність змін у галузі. Також варто було б створити сторінку з результатами наукових здобутків здобувачів (зокрема, результатів участі у конкурсах студентських наукових робіт, перелік публікацій здобувачів тощо), систематизувати інформацію про результативність	розширення практики тренінгів і практичних занять у межах роботи Центру основ управління із застосуванням інтерактивних методів навчання. Критерій 3. 3.1. Питання розроблення окремого Положення про перезарахування результатів неформальної освіти належить до компетенції університетського рівня. Робоча група ОП підтримує рекомендацію експертів і ініціюватиме обговорення цього питання з відповідальними структурними підрозділами університету. 3.2. Всі версії ОПП та навчальних планів, у тому числі такі, що були оновлені чи знаходяться в процесі уточнення, вже доступні на сайті університету. Окрема рубрика для обговорення змін діє на сторінці ОП. Разом з тим, для більшої прозорості пропонується додатково працювати це питання. 3.3. Програма академічної мобільності з Університетом Ченстохово (Польща) вже реалізується із залученням здобувачів, у тому числі саме з молодших курсів. Інформацію про можливості участі в програмах мобільності пропонується додатково актуалізувати у комунікаціях із здобувачами. Критерій 4. 4.1. У нових РНП рекомендована літературу оновити з урахуванням сучасних джерел, міжнародних видань та електронних ресурсів. При цьому добір літератури здійснювати не лише за формальною ознакою року видання, а й з урахуванням наукової та практичної цінності джерел.	Акіліна О.В., Ільч Л.М. Штепа О.В. Акіліна О.В., Ільч Л.М. Ільч Л.М.
--	--	--

міжнародної діяльності викладачів та здобувачів кафедри. Це б дозволило популяризувати студентську науку та міжнародну активність. Приділити більшу увагу вивченню іноземної мови, адже вона є важливою для здобувачів (це встановлено під зустрічі зі здобувачами, а також після виявлення в індивідуальних навчальних планах, що здобувачі часто обирають з каталогу навчальну дисципліну «Міжнародні екзамени з англійської мови»). Одним із провідних принципів вищої освіти є студентоцентрованість, тому рекомендовано розробити силабуси навчальних дисциплін, які є більш структурованими, логічно побудованими та зрозумілими для студентів та абітурієнтів. Критерій 5. Запропоновано відобразити в робочих програмах навчальних дисциплін всі види контролю (вхідний, проміжний та підсумковий), зазначені у Положенні про організацію освітнього процесу (п. 9.3.4). Варто забезпечити повну відповідність Стандарту вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем у контексті вимог розділу VI «Форми атестації здобувачів вищої освіти» та вказати у ОП обов'язкові вимоги до кваліфікаційної роботи. Рекомендовано відкорегувати зміст довідки ЗВО про автоматизовану перевірку бакалаврської роботи на плагіат із	4.2. Інформація про наукові здобутки здобувачів (участь у конкурсах, конференціях, публікації тощо) вже висвітлювалася на сайті університету, зокрема на сторінках центрів компетентностей та на сторінці наукового гуртка. Надалі цю інформацію пропонується додатково систематизувати й зосередити на окремій сторінці, присвяченій студентській науці та досягненням здобувачів. 4.3. Посилення уваги до вивчення іноземної мови вже реалізується через системне забезпечення можливості обирати вибірково дисципліну «Міжнародні екзамени з англійської мови», яка протягом багатьох років користується підвищеним попитом серед здобувачів. Додатково пропонується залучення студентів до проходження англійського онлайн-курсу з електронного врядування (розробленого у співпраці з Таллінським технологічним університетом, Естонія) в межах ОК15 «Державне та регіональне управління». Під час вивчення курсу здобувачі отримують консультативну підтримку кафедри іноземних мов. 4.4. Зауваження про силабус знято ГЕР. Критерій 5. 5.1. Чинні РНП відповідають внутрішньоуніверситетським вимогам. Вхідний контроль доцільно застосовувати там, де є об'єктивна потреба у вирівнюванні рівня підготовки (наприклад, у «Вищій математиці»). Для фахових дисциплін 1 курсу така форма контролю не є обов'язковою. Водночас при розробленні нових РНП пропонується розглянути можливість більш системного відображення вхідного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та логіко-структурних зв'язків між компонентами.	Акіліна О.В. Ільїч Л.М. Акіліна О.В.
--	--	---

зазначенням рівня унікальності. Також зазначений документ варто створювати не лише з огляду на Закон України «Про авторське право та суміжні права», а й Закони України «Про освіту» (ст. 42) та «Про вищу освіту» (ст. 6, п. 2; ст. 16, п. 2; ст. 32, п. 3; ст. 69, п. 6). Доцільно підвищити рівень аналізу наявності текстових запозичень без належних посилань після технічної перевірки наукових та/або кваліфікаційних робіт (лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-263 від 20 травня 2020 р. - https://bit.ly/3brYkKi). Критерій 6. Доцільно залучати до аудиторних занять професіоналів-практиків з бізнес середовища, а не лише з освітнього середовища та сектору державного управління, адже існує позитивний досвід залучення експертів з різних галузей та представників роботодавців до гостьових лекцій. Запропоновано відобразити на сайті ННЦ розвитку персоналу та лідерства умови участі у програмах підвищення кваліфікації. Рекомендовано підвищити публікаційну активність викладачів з тематики навчальних дисциплін. Враховуючи позитивний досвід створення Рад роботодавців, запропоновано розглянути можливість створення Рад випускників.	5.2. Форму атестації здобувачів за ОП буде чітко визначено як захист кваліфікаційної бакалаврської роботи. В ОП пропонується зафіксувати таке формулювання (з урахуванням зауважень експертів): – <i>атестація проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи;</i> – <i>кваліфікаційна робота передбачає розв’язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми у сфері управління, із застосуванням теорій та методів економічної науки;</i> – <i>кваліфікаційна робота перевіряється на наявність академічного плагіату;</i> – <i>робота оприлюднюється в інституційному репозиторії університету;</i> – <i>виконання ОП у повному обсязі завершується видачею документа про освіту встановленого зразка.</i> 5.3. Питання форми довідки про перевірку на академічний плагіат та процедури аналізу запозичень належить до компетенції університетських органів управління та відповідальних підрозділів. Завідувач кафедри підтримує рекомендації експертів і пропонує долучитися до опрацювання цих процедур на рівні університету. Критерій 6. 6.1. Питання посилення участі професіоналів-практиків у навчальному процесі є пріоритетним. Гарант ОПП вже співпрацює з HR-агенцією UGEN, у межах чого студенти беруть участь у семінарах, тренінгах та кейс-чемпіонатах за участю представників бізнес-середовища. Цю співпрацю пропонується продовжувати й розширювати, зокрема через системне залучення практиків до гостьових лекцій, тренінгів та проектних форм роботи. 6.2. Публікаційну активність викладачів за тематикою навчальних дисциплін пропонується посилити та передбачити стимулювання	Льіч Л.М. Акіліна О.В. Штепа О.В.
---	--	--

Критерій 8. Варто забезпечити регулярне дотримання на ОП «Менеджмент організацій» визначених ЗВО термінів періодичного перегляду освітньої програми. Доцільно внести зміни до ОП «Менеджмент організацій» відповідно до положень п. 17 та п. 20 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про вищу освіту», а також роз'яснення НА стосовно використання категорії «спеціалізація» (https://bit.ly/2ZfEI6u). Варто забезпечити повну відповідність ОП «Менеджмент організацій» Стандарту вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у контексті вимог розділу VI «Форми атестації здобувачів вищої освіти», який передбачає атестацію у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи із чіткими обов'язковими вимогами до неї. Пропозиції роботодавців щодо змісту ОП потребують більш глибокого урахування в перспективі. Доцільно більш активно залучати здобувачів вищої освіти до тематичного оновлення навчальних дисциплін та формування ПРН. Критерій 9. Рекомендовано у розділі «Обговорення освітніх програм» розміщувати проєкт ОП із контактами для	підготовки публікацій, участі у наукових та науково-практичних заходах, а також пошуку можливостей для спільних досліджень із роботодавцями. Решта поза нашою компетенцією. Критерій 8. 8.1. Спеціалізацію прибрати, відповідно до зауваження 8.2. Продумати процедуру більш широкого обговорення з стейкхолдерами. Опитати випускників щодо старої ОП та її нової редакції. В робочу групу по створенню нової редакції ОПП наразі вже включено: • Катющенко Ольгу Володимирівну, директора сервісних служб ТОВ «Starlight Production», кандидат технічних наук; • Ярмошенко Марину Леонідівну, випускницю ОПП «Менеджмент організацій» (2017-2021 р.н.) Київського університету імені Бориса Грінченка. 8.3. Представити сформований проєкт ОП на обговорення з Радою роботодавців ФІТУ. 8.4. Опитування здобувачів вже відбуваються в межах роботи Центрів компетентностей регулярно й пропозиції та зауваження вже враховуються. Критерій 9. У межах оновлення ОП пропонується:	Акіліна О.В Катющенко О.В. Ярмошенко М.Л. Акіліна О.В
---	--	---

отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів. З метою публічної довіри та інформування зацікавлених сторін щодо потенційних змін у освітньому процесі доцільно оприлюднювати уніфіковану таблицю із пропозиціями та зауваженнями стейкхолдерів після громадського обговорення проєкту ОП. Оприлюднення на сайті актуальне і для обґрунтування схвалених та відхилених проєктною/робочою групою пропозицій стейкхолдерів у доопрацьованій та оновленій освітній програмі.	• створити окрему сторінку гаранта освітньої програми із зазначенням контактів для зворотного зв'язку зі стейкхолдерами; • на сторінці «Обговорення освітніх програм» розмістити проєкт ОП із можливістю подання зауважень і пропозицій; • після громадського обговорення проєкту ОП оприлюднити уніфіковану таблицю із пропозиціями стейкхолдерів та рішеннями робочої групи щодо їх урахування / відхилення.	
--	--	--